

Asia

EU/OSA; Neuvoston täytäntöönpanopäätös suosituksen antamisesta Schengen-alueen yleisen toiminnan vaarantavissa poikkeuksellisissa olosuhteissa väliaikaisesti suoritettavan sisärajavalvonnan jatkamisesta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 11.5.2017 komission esityksen mukaisesti suosituksen antamisen Schengen-alueen yleisen toiminnan vaarantavissa poikkeuksellisissa olosuhteissa väliaikaisesti suoritettavan sisärajavalvonnan jatkamisesta. Päätöksen mukaan niille viidelle Schengen-valtiolle, jotka nyt suorittavat 7.2.2017 annetun neuvoston suosituksen mukaista väliaikaista sisärajavalvontaa, annettiin tietyin ehdoin lupa jatkaa valvontaa enintään kuuden kuukauden ajan. Komissio on todennut, että nyt käsittelyssä oleva päätösehdotus on kolmas ja viimeinen kerta, kun alkuperäistä ajanjaksoa jatketaan Schengenin rajasäännösten 29 artiklan nojalla.

Esityksen rinnalla komissio on hyväksynyt suosituksen oikeasuhteisista poliisitarkastuksista ja poliisiyhteistyöstä Schengen-alueella. Komissio esittää kaikkia Schengen-valtioita koskevat suositukset siitä, miten poliisivaltuuksia voidaan käyttää tehokkaammin valtion alueella, raja-alueilla ja tärkeimmillä kuljetusreiteillä.

Sisäministeriö on informoinut eduskuntaa 15.4.2016 E-kirjeellä komission tiedonannosta etenemissuunnitelmaksi Schengen-järjestelmän normaalin toiminnan palauttamiseksi (SM2016-00207).

Suomen kanta

Valtioneuvosto katsoi Suomen voivan hyväksyä sisärajavalvonnan jatkamisen komission esittämällä tavalla.

Aiemman kannan mukaisesti niin kauan kuin EU:n ulkorajavalvonta ei toimi ja laittomasti maahan tulleiden laajamittainen liikkuminen Euroopan alueella jatkuu, on ymmärrettävää ja hyväksyttävää, että valtiot haluavat torjua yleiseen järjestykseen ja sisäiseen turvallisuuteen kohdistuvia vakavia uhkia palauttamalla rajavalvonnan sisärajoille Schengen-säännösten mukaisesti.

Suomi piti kuitenkin keskeisenä, että ottaen huomioon Schengenin rajasäännöstön 29 artiklan takarajan sisärajavalvonnan jatkamiselle, tulisi komission 4.3.2016 tiekartassa ehdotettuja muita toimia panna täytäntöön tehokkaasti.

Valtioneuvosto pitää hyvänä komission suositusta oikeasuhteisista poliisitarkastuksista ja poliisiyhteistyöstä Schengen-alueella. Parhaillaan perehdytään suosituksessa esitettyihin toimiin ja arvioidaan, mihin toimenpiteisiin olisi kansallisesti aiheellista ryhtyä sekä näiden kustannukset. Suomella on kokemusta siitä, miten laajamittaisessa ja äkillisessä muuttoliikepaineessa tehostetuilla ulkomaalaisvalvonnan toimenpiteillä voidaan edistää laittoman maahantulon torjumista Schengen-alueen sisällä.

Jotta Schengenin arviointi- ja valvontamekanismilla voitaisiin vaikuttaa ulkorajavalvonnan tasoon mahdollisimman tehokkaalla tavalla, Suomi pitää tärkeänä, että komissio huolehtii arviointikertomusten mahdollisimman nopeasta valmistelusta sekä suositusten toimeenpanon asianmukaisesta seurannasta ja valvonnasta. Näin kyettäisiin tukemaan komission asettamaa tavoitetta sisärajavalvonnasta luopumisesta.

Pääasiallinen sisältö

Osa EU:n jäsenvaltioista otti vuonna 2015 Schengen-alueen sisärajavalvonnan väliaikaisesti käyttöön ennätyksellisen maahanmuuton seurauksena. Schengenin rajasäännöstön 29 artiklan mukaisesti 12.5.2016 hyväksyttiin neuvoston suosituksella koordinoitu linja, jonka mukaan viisi vakavimpien vaikutusten kohteena olevaa valtiota (AT, DE, DK, SE, NO) jatkaa rajavalvontaa tietyillä sisärajojensa osuuksilla.

Neuvosto on jatkanut 29 artiklan mukaisesti suosituksensa voimassaoloa kahdesti (11.11.2016 ja 7.2.2017), kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan, samojen viiden Schengen-valtion osalta. Jatkopäätökset ovat edellyttäneet poikkeuksellisen tilanteen olemassaoloa.

Neuvoston suosituksen johdantokappaleen mukaan komission tiekartan mukaisten toimien edistymisestä huolimatta kokonaistilanne on edelleen epävakaa Kreikassa ja Länsi-Balkanin reitin varrella, ja asianomaiset jäsenvaltiot ovat alttiita sääntöjenvastaisesta liikkumisesta aiheutuville riskeille. Tilanteen vakiinnuttaminen edellyttää lisätoimia. Lisäksi Eurooppalaisen raja- ja merivartioston käyttöönotto on vielä kesken. Poikkeuksellisen tilanteen voidaan siis katsoa edelleen jatkuvan ja perusteet päätöksen jatkamiselle viimeisen kerran enintään kuudeksi kuukaudeksi ovat olemassa.

Olemassa olevia laadunvalvontajärjestelmiä tulee hyödyntää tehokkaasti, jotta ulkorajavalvonnan puutteet ja haavoittuvuudet voidaan havaita ja saattaa kuntoon korjaavilla toimenpiteillä. Schengenin rajasäännöstön mukaisesti rajavalvonta voidaan palauttaa sisärajoille ainoastaan viimeisenä keinona.

Neuvosto ottaa huomioon komission suosituksen oikeasuhteisista poliisitarkastuksista ja poliisiyhteistyöstä Schengen-alueella. Suositus voi edistää tilanteen normalisoitumista. Komission suosituksen mukaan kaikkien jäsenvaltioiden tulisi panna suositus täytäntöön mahdollisimman pian ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa.

Komission mukaan sisärajavalvonnan palauttaneiden valtioiden tulee edelleen arvioida säännöllisesti toimenpiteiden tarpeellisuutta ja toteutusta sekä raportoida niiden käytöstä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/399, 29 artikla

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

EU6-jaoston (maahanmuutto-, turvapaikka- ja kotouttamisasiat) kirjallinen menettely
17.-18.5.2017

EU7-jaoston (oikeus- ja sisäasiat) kirjallinen menettely 17.-18.5.2017

Eduskuntakäsittely

E 30/2016 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Päätöksestä ei seuraa Suomelle suoria kustannuksia. Rajatarkastukset Schengen-alueen sisällä tarkoittavat kuitenkin esteitä vapaalle liikkuvuudelle, mistä seuraa välillisiä kustannuksia.

Komission oikeasuhteisista poliisitarkastuksista ja poliisiyhteistyöstä Schengen-alueella antaman suosituksen kansallinen arviointi, mukaan lukien taloudellisten vaikutusten arviointi, on kesken.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Schengenin rajasäännösten 29 artiklan 1 kohdan mukaan sisärajavälvonnan väliaikainen palautus voidaan tehdä enintään kuuden kuukauden ajaksi ja tätä ajanjaksoa voidaan jatkaa enintään kolme kertaa uudella enintään kuuden kuukauden jaksolla, jos kyseiset poikkeukselliset olosuhteet jatkuvat edelleen. Komission ehdotuksen mukaan nyt tehty päätös on viimeinen kerta kun ajanjaksoa voidaan rajasäännösten mukaan jatkaa.

Asiakirjat

8753/17

COM(2017) 226 final

C(2017) 3349 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Heidi Sulander, SM /KVY, heidi.sulander@intermin.fi, puh. 0295 488 329

Mikko Simola, SM /RVLE, mikko.j.simola@raja.fi, puh. 0295 421 133

Johanna Puiro, SM /PO, johanna.puiro@intermin.fi, puh. 0295 488 584

Päivi Pietarinen, VNK /VNEUS, paivi.pietarinen@vnk.fi, puh. 050 464 6695

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	oikeus- ja sisäasiat, SIS, tietosuoja, Schengenin sopimus LVM, OM, SM, UM, VM
Tiedoksi	EUE, MAVI, MMM, OKM, PLM, STM, TEM, TPK, TRAFI, TULLI, VNK
